

Szlak Architektury Drewnianej

Powiat limanowski urzeka pięknem krajobrazu. Pośród mgieł, zielonych wierchów, purpur jutrzni i zachodów słońca, czasami dają się słyszeć serca tej krainy. Są nimi dzwony umieszczone w wieżach i wieżyczkach kościołów. Choć dzisiaj powstają jedynie świątynie murowane w nowoczesnych technologiach, to te, które wzniesiono z drewna, nadal wszyscy darzymy ogromnym sentymentem. Ich serca – dzwony wygrywają być może nieco inaczej każdą nowinę, ale nikt nie chce, żeby ucichły na wieki. Stąd powstał projekt utworzenia **Małopolskiego Szlaku Architektury Drewnianej**. Opisane poniżej obiektów znalazła się pod jego kuratelą.

252 najcenniejszych i najciekawszych zabytkowych obiektów drewnianych tworzy **Szlak Architektury Drewnianej w Małopolsce**. Na Szlaku znalazły się malownicze kościoły, piękne cerkwie, smukłe dzwonnice, staropolskie dwory, drewniane wille i skanseny, należące do najcenniejszych zabytków ludowej kultury materialnej.

Na terenie Powiatu Limanowskiego znalazło się aż 16 obiektów, które zostały wpisane na Małopolski Szlak Architektury Drewnianej, a są to:

DOBRA – Kościół pw. Św. Szymona i Judy Tadeusza Apostołów

fot. drewniana.malopolska.pl

Jest to budynek barokowy z końca XVII w. wzniesiony w konstrukcji zrębowej, kryty blachą. Trzynawową bryłę zamyka wieloboczne prezbiterium, nad którym góruje wieża słupowa. Wnętrze zdobi późnobarokowa polichromia figuralno-ornamentalna z 1760 r. Na ścianie prezbiterium zachowały się pozostałości starszej polichromii z XVII w. Rokokowy ołtarz główny z obrazem Veraicon pochodzi z 2. poł. XIX w. Znajduje się w nim XVII wieczne tabernakulum, którego wykonawcą był Jakub Jasek. Po bokach ustawiono drewniane figury Mojżesza i Eliasza. Balustrada oddzielająca ołtarz od reszty świątyni, ozdobiona jest herbem dawnych właścicieli Dobrej i fundatorów kościoła – Lubomirskich (Szreniawa). Świątynia otoczona jest kamiennym murem z 1800 r., z trzema bramkami i kapliczkami stacji Drogi Krzyżowej z 1844 r.

Szczegółowe informacje na [stronie](#) oraz pod [adresem](#).

JODŁOWNIK – Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Panny

Kościół powstał w 1585 r. z fundacji Przecława Niewiarowskiego. W 2. poł. XVIII w. po odnowieniu i zmianie wyposażenia otrzymał charakterystyczny, barokowy wystrój. Nawę i prezbiterium pokrywa wspólny gontowy dach wielopołaciowy, o konstrukcji więźbowo – zaskrzynieniowej. Rokokowa polichromia na stropie nawy datowana na 2. poł. XVIII w. przedstawia Koronację Matki Boskiej, na ścianach, pomalowanych jaskrawym, żółtym kolorem można podziwiać zbiór malowideł – medalionów przedstawiający popiersia świętych. Część barokowego wyposażenia z XVII i XVIII w. znajduje się obecnie w sąsiednim kościele parafialnym. W kościele znajduje się piękna późnorenesansowa ambona z końca XVI w. oraz drewniana chrzcielnica z 1915 r. Budowla ma konstrukcję zrębową z wieżą słupową. Na kalenicy dachu wieżyczka sygnaturowa. Wieża izbicowa z pochyłymi ścianami zwieńczona niską iglicą. W wyposażeniu zachowały się dwa dzwony z drugiej połowy XVI

wieku.

Szczegółowe informacje na [stronie](#).

JURKÓW – Kościół Matki Boskiej Nieustającej Pomocy

Wybudowany w 1913 r. według projektu J. Tarczałowicza. Świątynia jest dobrze zachowaną, trójnawową bazyliką z transeptem o ciekawej konstrukcji zrębowej. Nawę główną pokrywa dach dwuspadowy, natomiast nad prezbiterium i ramionami transeptu znajdują się dachy wielospadowe. Ołtarzowi głównemu, wykonanemu w 1920 r., nadano charakter neoromański. Umieszczono w nim obraz patronki kościoła. Neoromańskie są także ołtarze boczne z 1932 r., w jednym z nich zainstalowano wizerunek twarzy Chrystusa.

Szczegółowe informacje na [stronie](#) oraz pod [adresem](#).

KAMIONKA MAŁA – Kaplica na cmentarzu wojennym na Jastrzębce

Kaplica powstała, podobnie jak cmentarz, w 1915 r. według projektu G. Ludwiga. Na cmentarzu spoczywają żołnierze austriaccy, niemieccy i rosyjscy polegli w dniach 8-13 grudnia 1914 r. Budowla w stylu alpejskim, wysokości 13 m, na planie kwadratu, dwukondygnacyjna, ustawiona na wysokim, murowanym z kamieni tarasie poprzedzonym schodami. Kondygnacje rozdzielone wydatnym, nadwieszonym, obiegającym podcieniem wspartym na 12 słupach, o półkolistym wykroju nad wejściem. Kondygnacja górna oszalowana, z trzema oknami od frontu, nakryta strzelistym dachem namiotowym, zwieńczonym krzyżem. Ściany wnętrza oszalowane, strop drewniany, z dekoracją snycerską.

Szczegółowe informacje na [stronie](#).

KAMIONKA MAŁA – Kościół pw. św. Katarzyny

Kościół pochodzi z 2. ćw. XVIII w. Budowla ulegała częstym przebudowom min. w roku 1790 dobudowano wieżę, a w 1884 r. do ścian prezbiterium dostawiono kaplicę. Jest to świątynia jednonawowa, wzniesiona z drewna według zasad konstrukcji zrębowej, z węższym, zamkniętym trójbocznie prezbiterium. Od frontu przylega do niej wieża konstrukcji słupowej, w której usytuowano niewielki przedsionek. Wieża podzielona jest na dwie kondygnacje. Wieńczy ją hełm z latarnią. Nad nawę wbudowano jeszcze jedną wieżyczkę na sygnaturkę. Nawa i prezbiterium pokryte są jednolitym, blaszanym dachem dwuspadowym. Wnętrze zdobi polichromia ornamentało-figuralna z XIX w. Ołtarz główny, w którym znajduje się drewniana, XVII-wieczna rzeźba barokowa św. Katarzyny Aleksandryjskiej, pochodzi z XIX w. W jednym z późnobarokowych ołtarzy bocznych umieszczono obraz Św. Józefa z Dzieciątkiem. W 1891 r. w kaplicy złożono ołtarz z fragmentów barokowych i rokokowych.

Szczegółowe informacje na [stronie](#) oraz pod [adresem](#).

KASINA WIELKA – Kościół św. Marii Magdaleny

fot. polskaniezwykła.pl

Kościół wzniesiono w 1624 r. W roku 1678 dobudowano do istniejącej świątyni wieżę oraz część nawy. Nawę i prezbiterium przykrywa wspólny gontowy dach wielopołaciowy. Dzwonnica pokryta gontem, sygnaturka blachą miedzianą. Polichromia nosi cechy barokowe z bardzo oszczędną kolorystyką. Ze surowością ciemnobrązowych ścian kontrastują późnobarokowe, o jaskrawej kolorystyce ołtarze, wykonane w XIX w. W głównym umieszczono rzeźbę św. Marii Magdaleny oraz św. św. Piotra i Pawła. Stacje Drogi Krzyżowej pochodzą z XVII w. Na belce tęczowej znajduje się krucyfiks i barokowe postaci Matki Boskiej i św. Jana z XVII w. Warta uwagi jest również chrzcielnica ścienna z XVII w.

Szczegółowe informacje na [stronie](#) oraz [pod adresem](#).

LASKOWA – Dwór

fot. Brygida Kicińska

Dwór w Laskowej to unikalny przykład polskiej, drewnianej architektury rezydencyjnej z XVI w. Parterowy, modrzewiowy budynek został wzniesiony na kamiennych fundamentach. Nakrywa go wysoki, gontowy, łamany dach nazywany „dachem polskim” typu krakowskiego. Wewnątrz, dwór podzielony został na trzy podłużne trakty, z których środkowy mieści się. Z sieni wiodą wejścia: na prawo – do pokoi mieszkalnych, na lewo – do dawnej kaplicy. Na szczególną uwagę zasługuje bogata dekoracja stropu w podłużnej izbie, pełniącej niegdyś funkcję kaplicy. Strop pokryty jest barwną polichromią o motywach sakralnych, roślinnych i geometrycznych. Od 1992 r. dwór należy do rodziny Michałowskich. Ten piękny obiekt otoczony jest parkiem. Kilka spośród licznych, wielowiekowych drzew

oznaczone jako pomniki przyrody.

Szczegółowe informacje na [stronie](#).

LASKOWA – Skansen na Jędrzejkównce

fot. nasliwkowymszlaku.pl

Skansen założony przez Barbarę i Krzysztofa Jędrzejek prezentuje kulturę ludową mieszkańców Gminy Laskowa i okolic. Sprowadzono tu m.in. suszarnie do owoców z centrum Laskowe i Michalczowej, stare spichlerze z Kamionki Małej i Dobrociesza, wyposażenie kuźni z Michalczowej, młyn wodny ze Żmiącej, przydrożną kapliczkę z Jaworznej. W głównym budynku eksponowana jest m.in. kolekcja skrzyń posagowych, oleodruków religijnych, meble, sprzęty używane w gospodarstwie chłopskim w XIX i na pocz. XX w. We wnętrzach obiektów odtworzone

zostały warsztaty kołodzieja, stolarski, szewski, tkacki. Skansen posiada też kolekcję narzędzi i maszyn rolniczych.

Szczegółowe informacje na [stronie](#).

ŁOSOSINA GÓRNA – Kościół Wszystkich Świętych

Kfot.mapio.net

Kościół w Łososinie Górnej pochodzi z 1778 r. Zastąpił wcześniejszą świątynię późnogotycką, której elementy znalazły swoje miejsce w nowopowstałej, m.in. gotycka chrzcielnica. Budowla została wzniesiona w konstrukcji zrębowej. W 1891 r. do prezbiterium dobudowano dwie kaplice. Rokokowy wystrój i wyposażenie wnętrza pochodzą głównie z XVIII w. Polichromia figuralno–ornamentalna wykonana została w XIX w. Ołtarz główny pochodzi z 1873 r. Znajduje się w nim XVIII – wieczny obraz Matka Boża z Dzieciątkiem, który jest przysłaniany obrazem Wszystkich Świętych. Powyżej umieszczono również niewielki wizerunek Przemienienia Pańskiego. Ściany i strop pokrywa ornamentalna i figuralna neobarokowa polichromia wykonana w 1882 r. Szczególną uwagę przyciągają wizerunki: Wniebowzięcie

Najświętszej Marii Panny, Sąd Ostateczny, Ukoronowanie Matki Bożej, Adoracja Matki Bożej z Dzieciątkiem przez św. Izydora – święty ubrany jest w tradycyjny strój limanowski. Na wieży kościoła znajduje się zabytkowy dzwon odlany w 1520 r. Dzwon nosi imię „Święty Andrzej”.

Szczegółowe informacje na [stronie](#) oraz pod [adresem](#).

ŁUKOWICA – Kościół pw. św. Andrzeja Apostoła

fot. parafia.lukowica.org

Kościół został wzniesiony w latach 1693-97, wśród jego kolatorów znajduje się sławny ród Sędzimirów. Przed 1720 r. dobudowano do niego wieżę. Kościół w Łukowicy posiada wyraźne cechy stylu barokowego. Jest to budowla orientowana, trójdzielna. Nad prezbiterium i nawą znajduje się jednokalenicowy dach kryty blachą. Przy prezbiterium dwie symetryczne przybudówki o ciekawym, ośmiobocznym kształcie, z

których jedna to kaplica, druga jest zakrystią. Na wschodniej, zewnętrznej ścianie prezbiterium znajduje się wnęką, w której przedstawiono Grupę Ukrzyżowania z posągami z XVIII i XIX w. Wewnątrz świątyni strop ozdobiony XIX-wieczną polichromią. Ołtarz główny pochodzi z końca XVII w. Tworzy go m.in. figura Matki Bożej przesłaniana obrazem św. Andrzeja. Patron kościoła jest na nim ukazany z krzyżem w kształcie X symbolizującym jego męczeńską śmierć. W zwieńczeniu ołtarza znajduje się przedstawienie Trójcy Przenajświętszej w otoczeniu chmur i promieni. Tuż nad wejściem znajduje się chór muzyczny. Pomieszczenie zdobi ażurowa balustrada z prostokątnym wysunięciem. Rokokowy prospekt organowy datowany jest na XVIII w. Szafa na piszczałki ozdobiona falistym belkowaniem i liśćmi akantu. W nawie kamienna chrzcielnica z 1693 r. Z kościołem w Łukowicy wiąże się także zagadkowa sprawa związana z kultem figury Matki Bożej Loretańskiej. Przy okazji konsekracji świątyni przez biskupa Jana Tarło, w 1520 roku, powstało tutaj nawet sanktuarium loretańskie. Figurka słynęła z łask, a wierni byli dumni z jej posiadania. Jednak w 1907 roku sprawiono nową figurę, Matki Bożej Wspomożenia Wiernych, a o poprzedniej słuch zaginał. W Łukowicy istniała jeszcze gotycka figurka Matki Bożej z Dzieciątkiem (XIV wiek). W 1952 roku wzniesiono wolnostojącą dzwonnice. Stała w miejscu poprzedniej. Zawieszono w niej dwa dzwony odlane w 1962 r. na pamiątkę II Soboru Watykańskiego przez Franciszka Drożdża : „Stefan” i „Jan”.

Szczegółowe informacje na [stronie](#) oraz pod [adresem](#).

MĘCINA – Kościół św. Antoniego Opatu Pustelnika

fot. drewniana.malopolska.pl

Kościół św. Antoniego w Męcynie powstał w 1638 r. W XVIII w. do nawy dobudowano wieżę i kaplicę. Jednolity blaszany dach nakrywa nawę i węższe od niej, zamknięte prezbiterium. Ciekawostką jest zegar na północnej ścianie wieży, element rzadko spotykany w architekturze drewnianej. Wnętrze nakryte jest stropami płaskimi i ozdobione polichromią z 1888 r. W świątyni znajdują się ołtarze późnobarokowe z XVIII w.: w głównym obraz Ecce Homo, w bocznych wizerunki Matki Boskiej Różańcowej i św. Antoniego. Warto zwrócić uwagę na barokową drewnianą chrzcielnicę z XVII w. Męcina była wsią rycerską, o której pierwsze wzmianki pochodzą z 1326 r. W okresie reformacji znajdował się tu ośrodek arianizmu. Kościółek i jego otoczenie sprawia pozytywne wrażenie. Wielobarwne, tworzące idealne wzory malowidła uspokajają i pomagają uwierzyć w sens wiary i pracy nad sobą. Ściany zewnętrzne pokryte deskami modrzewiowymi o pięknym deseniu. Nad całością budowli dominuje kwadratowa wieża z dzwonnica, w której przyziemieniu znajduje się kruchta z wejściem głównym.

Zainstalowany w wieży dzwon pochodzi z 1711 r. Wykonał go gdański ludwisarz Absalom Wittwerck.

Szczegółowe informacje na [stronie](#).

PISARZOWA – Kościół św. Jana Ewangelisty

fot. K.Bańkowski

Kościół w Pisarzowej wzniesiony został w 1713 r. przez F. Wąsowskiego. Do jego budowy użyto elementów z poprzedniej, gotyckiej świątyni. To urocza jednonawowa budowla nakryta jednolitym, dwuspadowym dachem. Góruje nad nim trzykondygnacyjna wieża zwieńczona wieżyczką sygnaturkową. Płaski strop nawy i pozorne sklepienie kolebkowe nad prezbiterium pokrywa figuralna i ornamentalna polichromia pochodząca z XIX-ego w. autorstwa Adolfa Gucwy z Tarnowa.

Główne malowidła przedstawiają Zmartwychwstanie Chrystusa oraz Ukoronowanie Najświętszej Marii Panny. Barokowe i rokokowe wyposażenie świątyni pochodzi z końca XVII w. oraz z XVIII w. W ołtarzu głównym znajduje się intarsjowany obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem, datowany na koniec XVII w. Z tego samego okresu pochodzi kamienna chrzcielnica .

Szczegółowe informacje na [stronie](#).

PORĘBA WIELKA – Muzeum Biograficzne Władysława Orkana (Orkanówka)

fot. malopolska.szlaki.pttk.pl

Muzeum mieści się w drewnianej willi zbudowanej w latach 1903–1906 w stylu nawiązującym do zakopiańskiego. Jest to budynek parterowy, z wysokim zagospodarowanym poddaszem. Zbudowany został na rzucie prostokąta w układzie szerokofrontowym, z przeszkloną werandą na osi. Nakryty jest

stromym gontowym dachem przyciółkowym z okapem przyzbowym. Władysław Orkan spędził tu duży okres swojego życia, z resztą urodził się w sąsiedztwie 27 listopada 1875 r. Zbiory muzealne pokazują życie i twórczość literacką Władysława Orkana (1875–1930). Muzeum istnieje od 1973 r. i posiada bogatą kolekcję pamiątek po piewcy polskich gór: rękopisy, dyplomy, szkice, wycinki z gazet czy też obrazy. W pozostałych pomieszczeniach zgromadzono zabytki kultury materialnej górali mieszkających na północnych stokach Gorców.

Szczegółowe informacje na [stronie](#).

SZYK – Kościół parafialny św. Stanisława Biskupa i św. Barbary

fot. K. Bańkowski

Kościół zbudowano w 1633 r. Do jego wzniesienia użyto

elementów wcześniejszej świątyni z XVI w. Jest to jeden z piękniejszych kościołów Małopolski – późnogotycki, wzniesiony w konstrukcji zrębowej. Zarówno dach, jak i ściany pokrywa gont. Kościół w Szyku ma charakterystyczną, jednonawową konstrukcję, nad którą góruje słupowa wieża. Nawę i prezbiterium pokryto jednokalenicowym, stromym dachem siodłowym opartym o storczykowatą więźbę. W środkowym odcinku kalenicy znajduje się wieżyczka sygnaturkowa. Wnętrze zdobi polichromia figuralno – ornamentalna z 2. poł. XIX w. W prezbiterium widnieją fragmenty starszych malowideł z przełomu XVI i XVII w., ze scenami Wniebowzięcia. Późnobarokowy ołtarz główny z 2. poł. XVIII w., z późnogotyckim obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem (lata 1520–30), jest prawdopodobnie dziełem szczyrzyckiego cystersa . Kościół zawiera wiele innych zabytkowych elementów wyposażenia m. in. dzwon z 1765 roku. Obok kościoła drewniana plebania, organistówka.

Szczegółowe informacje na [stronie](#) oraz [pod adresem](#).

ŚWIDNIK – Dwór

fot. plfoto.com

Dwór wzniesiono w 1752 r. Jego budowniczymi byli ówcześni właściciele wsi – Wielogłowscy. W latach 50 i 70 – tych XX w. poddany częściowej przebudowie. Jest to budynek drewniany, parterowy o harmonijnych proporcjach i malowniczej bryle ożywionej przez wysunięte po bokach narożne alkierze. Całość pokrywa gontowy dach. Wejście do budynku ozdabia ganek z trójkątnym szczytem wspartym na kolumnach. We wnętrzu częściowo zachowała się stolarka drzwiowa z profilowanymi płycinami i ozdobnymi okuciami. W pobliżu dworu zobaczyć można murowaną XVIII wieczną kaplicę, a także piwnicę, która może być pozostałością zboru ariańskiego z lat 1560 – 1580.

Szczegółowe informacje na [stronie](#).

WILKOWISKO – Kościół parafialny św. Katarzyny

fot. Michał Sośnicki

Kościół w Wilkowisku powstały w latach 1921–27 jest już trzecią świątynią na tym miejscu, zbudowaną na wzór poprzedniej, spalonej w 1916 r. Obiekt o konstrukcji zrębowej, ściany ma oszalowane poziomo. Do prezbiterium, będącym przedłużeniem nawy, przylega zakrystia z dawną lożą kolatorską na piętrze. Do nawy przylegają: kaplica (od południa), kruchta (od północy) oraz przedsionek kwadratowej wieży (od frontu). Kościelna wieża wzniesiona jest na planie kwadratu. Podzielona jest na kilka kondygnacji przez odsadzkę i zadaszzenia. Dwa najwyższe piętra zdobione są niewielkimi pilastrami i fryzem arkadowym. Całość wieńczy barokowy hełm. Wnętrze kościoła pokryte jest boazerią. Nad nawą i prezbiterium widoczne jest pozorne sklepienia kolebkowe, wsparte na ozdobnych ostrołukowych arkadkach. Wyposażenie, barokowe, oraz wzorowane na barokowym, wykonane w XX w. Późnobarokowy ołtarz główny z XVIII w., w którym umieszczono wizerunek patronki kościoła, przeniesiono ze starego kościoła w Limanowej.

Szczegółowe informacje na [stronie](#).